
АННЕНКОВА І.П.,

доктор педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки,
Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова,
м. Одеса, Україна

КУЗНЕЦОВА Н.В.,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки,
Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова,
м. Одеса, Україна

НАГОРНА Н.В.,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри педагогіки,
Одеський національний університет
імені І.І. Мечникова,
м. Одеса, Україна

КВАЛІМЕТРИЧНА МОДЕЛЬ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У статті висвітлено проблему формування економічної компетентності майбутніх фахівців неекономічних спеціальностей. Економічна компетентність фахівців неекономічних спеціальностей розглядається як динамічне системне особистісне утворення, що характеризує рівень оволодіння сукупністю економічних знань, умінь, ціннісних орієнтацій і досвіду їх застосування на практиці й дозволяє вирішувати задачі життєдіяльності в економічно розвиненому суспільстві зі знанням справи, зиском для себе та користю для інших людей. Визначено, що в ієрархічній структурі професійної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей вона є складником ключових компетентностей. Виокремлено її структурні компоненти, а саме: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний, особистісний. На підґрунті визначених критеріїв і показників сформованості економічної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей розроблено її факторно-критеріальну модель .

Ключові слова: компетентність, економічна компетентність, кваліметрична модель, структура, формування.

Статья посвящена проблеме формирования экономической компетентности студентов неэкономических специальностей. Экономическая компетентность специалистов неэкономических специальностей рассматривается как динамическое системное личностное образование, которое характеризует уровень овладения совокупностью экономических знаний, умений, ценностных ориентаций и опыта их применения на практике и позволяет решать задачи жизнедеятельности в экономически развитом обществе со знанием дела, выгодой для себя и пользой для других людей. Определено, что в иерархической структуре профессиональной компетентности специалистов неэкономических специальностей она является составляющей ключевых компетентностей. Выделены ее структурные компоненты, а именно: мотивационный, когнитивный, деятельностный, личностный. На основе определенных критериев и показателей сформированности экономической компетентности студентов неэкономических специальностей разработана ее факторно-критериальная модель.

Ключевые слова: компетентность, экономическая компетентность, кваліметрическая модель, структура, формирование.

The article is devoted to the problem of the formation of economic efficiency of students of uneconomic specialties. The economic efficiency of specialists in uneconomic specialties is considered as a dynamic system of personal education, which characterizes the level of mastery of the body of economic knowledge, skills, value orientations and their practical application and allows us to solve the tasks of life in an economically developed society properly, for the benefit of ourselves and other people. It is definitely the component of key qualities in the hierarchical structure of professional efficiency of specialists of uneconomic specialties. Its structural components such as motivational, cognitive, active, personal are highlighted. Its factor and criteria model is developed on the basis of certain criteria and indicators of the formation of economic competence of students of uneconomic specialties.

Key words: efficiency, economic efficiency, qualimetric model, structure, formation.

Процеси глобалізації та входження України у світовий економічний простір актуалізують питання забезпечення якості освітньої і професійної підготовки фахівців різних галузей, підвищення їхньої конкурентоспроможності, розвитку умінь самостійно здобувати нові знання та розв'язувати проблеми у нестабільних умовах, орієнтуватися у житті суспільства. Все це обумовило запровадження в освітній процес закладів вищої освіти компетентнісного підходу.

Наукове підґрунтя розв'язання проблеми компетентнісного підходу складають праці Н. Бібік, Л. Ващенко, Г. Єльнікової, О. Локшиної, О. Овчарук, О. Савченко, О. Пометун. Аналіз психолого-педагогічних джерел засвідчив, що проблемі формування професійної компетентності майбутніх економістів присвячено праці М. Левочки, М. Вачевського, М. Євтуха, Л. Дибкової, С. Горобець, І. Демура, Г. Чепорова, К. Масленнікова, Н. Самарук та ін.). Сутність економічної компетентності в різних професійних контекстах досліджують О. Падалка, О. Онуфрієва, Г. Дмитренко, В. Саюк, Т. Бурласко, К. Тушко, Н. Овсюк, В. Дивак, В. Приступа та ін. Проте дослідження економічної компетентності більшості науковців стосуються окремих її аспектів як складової професійної компетентності фахівців економічного профілю або у контексті загальноекономічної підготовки фахівців.

Метою статті є визначення сутності економічної компетентності майбутніх фахівців неекономічних спеціальностей і розроблення її кваліметричної моделі. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**: на основі теоретичного аналізу наукової літератури розкрити сутність економічної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей; виокремити її структурні компоненти; визначити фактори і критерії кваліметричної моделі означеної компетентності.

Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи: системний аналіз наукової педагогічної літератури, абстрагування та узагальнення теоретичних та емпіричних даних, порівняльний аналіз, що уможливили визначення сутності та виокремлення структурних компонентів економічної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей; методи математичної та статистичної обробки отриманих даних, у т.ч. кваліметричні обчислення, використовувалися для об'єктивізації та забезпечення вірогідності результатів дослідження.

На підґрунті аналізу й узагальнення результатів досліджень К. Баранникова [1], Г. Морозової [9], Ю. Пузієнко [12] визначено, що:

- необхідність та важливість формування у майбутніх фахівців будь-якої неекономічної спеціальності економічної компетентності визначається сучасними умовами постіндустріальної економіки, які ставлять перед фахівцями неекономічного профілю широкий спектр економічних проблем;

- метою формування економічної компетентності у фахівців неекономічного профілю є забезпечення країни професіоналами, спроможними до створення прибуткових конкурентоздатних підприємств та успішної підтримки їх діяльності;
- економічна компетентність фахівців неекономічного профілю є чинником обмеження негативних наслідків у діях суб'єктів ринкових відносин не тільки з позицій економічної доцільності, але і моральної цінності.

Аналіз наукових джерел засвідчив зростаючий інтерес до проблеми формування економічної компетентності майбутніх фахівців неекономічних спеціальностей. Визначенню сутності економічної компетентності присвячені праці Г. Ковтун, О. Мартиненко [7], Н. Отрощенко[10], О. Падалки[11], О. Цільмак[14]. На думку Н. Отрощенко, економічна компетентність означає володіння системою економічних знань, професійними якостями, притаманними майбутній професії; наявність економічного мислення, свідомості та світогляду [10]. Як особистісну здатність та уміння раціонально використовувати матеріальні, фінансові, людські та власні ресурси на основі сукупності певних практично спрямованих знань, розглядає економічну компетентність як складову професійної компетентності О. Цільмак [14].

На думку А. Завгородньої, системоутворюючими складниками економічної компетентності є сукупність економічних знань, економічна свідомість, економічне мислення. Дослідниця наголошує на доцільності розширення системи формуючих складових економічної компетентності та поглибленні визначення поняття «економічна компетентність» до особистісного рівня, зауважуючи, що залежно від освітнього рівня людини буде змінюватися лише обсяг та ступінь сформованості економічної компетентності, формальний бік економічної компетентності при цьому буде залишатися незмінним [5].

Деякі науковці (М. Іванова, Т. Сусобокова) дотримуються думки, що є правомірним визначати економічну компетентність як складову соціальної компетентності – базисної, інтегральної характеристики особистості, яка відображає її досягнення через взаємовідносини з іншими людьми та забезпечує зв'язок із соціальною дійсністю, що дає можливість ефективно будувати свою поведінку у відповідності до встановлених у соціумі на даний момент норм і стандартів [15].

Слушною в контексті нашого дослідження є думка О. Падалки та інших авторів, які вважають, що поняття економічна компетентність є досить широким. Саме тому його слід розглядати у двох значеннях: широкому та вузькому. У вузькому значенні економічна компетентність пов'язана з профільною економічною освітою. У широкому значенні економічна компетентність пов'язана зі здатністю виявляти доступні можливості для особистої, професійної

діяльності або бізнесу [11]. Як зазначають учені, економічна компетентність відображає інтегративну характеристику особистості, яка включає в себе знання та вміння, які реалізуються крізь економічно важливі якості особистості в процесі економічної діяльності [11].

Проблема формування економічної компетентності у студентів неекономічних спеціальностей розглядається в працях К. Баранникова [1], Г. Морозової [9], Ю. Пузієнка [12]. Так, наприклад, Ю. Пузієнко визначає економічну компетентність фахівців неекономічного профілю як інтегративну якість особистості, яка характеризується високим рівнем економічних знань і вмінь, сформованим ціннісним відношенням до економіки, до її предметів, засобів, результатів, що дозволяють найбільш повно реалізовуватися в пізнавальній та соціально-орієнтованій економічній діяльності [12, с. 10 – 11].

Т. Бурласко [3], В. Дивак [6], В. Саюк [13], О. Юценко [15] досліджують економічну компетентність в контексті професійної діяльності управлінця. В. Саюк вважає, що економічна компетентність керівника загальноосвітнього навчального закладу – це «інтегрована професійно-особистісна характеристика управлінця, яка включає ціннісні орієнтації, економічні знання, вміння, навички використовувати економічні важелі управління та особистісні якості для досягнення ефективного результату діяльності навчального закладу в ринкових умовах» [13, с.512].

Таким чином, економічна компетентність є для фахівців усіх професій важливою запорукою їхньої продуктивної діяльності і невід'ємною складовою компетентності особистості, що забезпечує: ефективність виконання конкретної діяльності, здатність до організації інших людей для досягнення поставленої мети; готовність оцінювати й аналізувати наслідки спільної діяльності; позитивний досвід вирішення особистих і соціальних завдань; розуміння того, як слід досягти мети найефективнішим шляхом; адекватну постановку та ефективне виконання завдань адаптації до зовнішнього середовища.

Отже, проведений аналіз дозволив нам виявити, що у науковій літературі немає єдиної думки щодо визначення сутності економічної компетентності майбутнього фахівця, що обумовлюється складністю та багатогранністю досліджуваного феномену.

Однак, при різних визначеннях, різних підходах до розуміння сутності економічної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей можна виділити спільні риси у її визначенні, а саме: інтегративна якість особистості, сукупність економічних знань, умінь і навичок, наявність економічного мислення, свідомості та світогляду, забезпечує ефективне виконання професійної діяльності.

Шляхом узагальнення результатів наукових пошуків у контексті дослідження економічну компетентність трактуємо як динамічне системне особи-

стісне утворення, що характеризує рівень оволодіння сукупністю економічних знань, умінь і досвіду їх застосовування на практиці, сформованість ціннісних орієнтацій й дозволяє вирішувати задачі життєдіяльності в економічно розвинутому суспільстві зі знанням справи, зиском для себе та користю для інших людей.

Економічну компетентність ми розглядаємо як структурний компонент професійної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей. У ієрархічній структурі професійної компетентності вона є складовою ключових компетентностей і виступає фундаментальною умовою й результатом самоперетворюючої діяльності, цілеспрямованої роботи над собою, розвитку особистісних рис та професійних якостей.

Вивчення наукових праць О. Богоніс [2], Т. Бурлаєнко [3], С. Вітер [4], Н. Левчук [8] дало змогу виокремити в структурі економічної компетентності чотири компоненти: мотиваційний, (мотиви, потреби, ціннісні орієнтації), когнітивний (знання), діяльнісний (уміння, навички, досвід, творча діяльність), особистісний (здатність до професійного самовдосконалення та самооцінки; ініціативність; готовність брати відповідальність за власні рішення; вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей; усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень тощо).

Під формуванням економічної компетентності ми розуміємо процес оволодіння сукупністю економічних знань, умінь, ціннісних орієнтацій і досвідом їх застосовування на практиці, досягнення певного рівня сформованості економічної компетентності.

Для визначення рівня сформованості економічної компетентності майбутніх фахівців неекономічних спеціальностей ми відповідно до методологічних принципів сучасної кваліметрії розробили її кваліметричну модель. Модель складена на основі визначених вище компонентів економічної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей. Мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та особистісний компоненти складають фактори кваліметричної моделі економічної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей. Показники готовності визначені як критерії факторно-критеріальної моделі.

У процесі нашого дослідження ми також порівняли значущість показників сформованості економічної компетентності для студентів та робітників (див. табл.1). У дослідженні брали участь 60 студентів хімічного та біологічного факультетів Одеського національного університету імені І.І. Мечникова та 20 працівників ДП «Інтертек Україна» (стаж роботи від 5 до 20 років).

Як видно з таблиці 1, для мотиваційного компонента розбіжність спостерігається для двох показників: розуміння необхідності формування економіч-

Таблиця 1. Результати ранжування показників економічної компетентності

Показник	Ранг			
	студенти		працівники	
	ранг	місце	ранг	місце
Мотиваційний компонент				
Розуміння необхідності формування економічної компетентності	2,54	2	3,45	5
Потреба в економічній діяльності як передумови особистісного професійного розвитку	3,72	5	2,91	2
Прагнення до самоосвіти	1,91	1	2,00	1
Розуміння важливості підвищення економічної підготовки протягом життя;	3,00	3	3,18	3
Інтерес і позитивне ціннісне ставлення до економічної діяльності в цілому	3,00	4	3,18	4
Когнітивний компонент				
Знання з основ законодавчо-нормативної бази фінансово-економічної діяльності	3,09	3	2,63	1
Знання з основ управління персоналом	2,82	1-2	2,72	3
Знання культури ділового спілкування	2,82	1-2	2,28	2
Знання економічних термінів та понять, вміння пояснити їх зміст	3,45	5	3,91	5
Застосування знань для характеристики економічних проблем	3,27	4	3,00	4
Діяльнісний компонент				
Уміння проводити переговори і укладати договори	5,18	6	3,91	3
Уміння раціонально використовувати фінанси	3,27	2	5,91	8
Уміння презентувати себе	2,82	1	4,82	6
Уміння співпрацювати у команді	4,18	4	4,45	4
Уміння планувати витрати	4,64	5	5,20	7
Уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки економічних проблем	5,82	7	3,64	2
Уміння аналізувати економічні ситуації і знаходити можливості підвищення їх ефективності	6,18	8	4,64	5

ної компетентності (студенти поставили його на друге місце, працівники – на п'яте), потреба в економічній діяльності як передумови особистісного професійного розвитку (студенти поставили його на п'яте місце, працівники – на друге). Для когнітивного компонента значна різниця в значущості показників спостерігається для такого показника як знання з основ законодавчо-нормативної бази фінансово-економічної діяльності (студенти поставили його третє місце, працівники – на перше). Майже не співпадають рейтинги показників для діяльнісного компонента. Найбільша різниця у рейтингах спостерігається для таких показників як уміння презентувати себе та уміння раціонально використовувати фінанси. Студенти вважають їх найбільш значущими, працівники – навпаки, найменш важливими. Однакову значущість і для студентів, і для працівників має уміння співпрацювати у команді (групі). Також спостерігається розбіжність поглядів студентів та працівників щодо важливості показників особистісного компонента економічної компетентності. Для студентів найбільш важливими є вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей (1-е місце) та здатність до професійного самовдосконалення та самооцінки (2-е місце); для працівників – готовність брати відповідальність за власні рішення (1-е місце) та здатність знаходити нестандартні способи вирішення проблем (2-е місце). Найменшу значущість і для студентів, і для працівників мають такі показники особистісного компонента як готовність до втілення в життя ініційованих ідей (7-е місце) та усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці (8-е місце). На наш погляд, основним чинником, що визначає таку різницю у поглядах щодо значущості показників економічної компетентності є наявність практичного досвіду професійної діяльності.

Розрахунок вагових коефіцієнтів для кожного фактора та критерію здійснювався на основі вивчення думок працівників ДП «Інтертек Україна» за допомогою методу Дельфі.

Шкала оцінювання у частках одиниці рівня економічної компетентності має таку градацію: до 0,5 – низький рівень, 0,51-0,64 – задовільний рівень, 0,65-0,84 – достатній рівень і 0,85-1,00 – високий рівень.

Отже, умови постіндустріальної економіки, необхідність забезпечення країни професіоналами, спроможними до створення і підтримки діяльності прибуткових конкурентоздатних підприємств, запобігання негативним наслідкам у діях суб'єктів ринкових відносин не тільки з позицій економічної доцільності, але і моральної цінності детермінують потребу формування економічної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей. На основі узагальнення категоріальних ознак уточнено сутність означеної компетентності, що розглядається як динамічне системне особистісне утворення, що характеризує рівень оволодіння сукупністю економічних знань, умінь і досвіду їх засто-

Таблиця 2. Кваліметрична модель економічної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей

Фактор	Ваго- мість	Критерії	Ваго- мість
1.Мотиваційний	0.43	1. Розуміння необхідності формування економічної компетентності.	0,28
		2. Потреба в економічній діяльності як передумови особистісного професійного розвитку.	0,19
		3. Прагнення до самоосвіти.	0,15
		4. Розуміння важливості підвищення економічної підготовки протягом життя.	0,18
		5. Інтерес і позитивне ціннісне ставлення до економічної діяльності в цілому.	0,18
2.Когнітивний	0.36	1. Знання з основ законодавчо-нормативної бази фінансово-економічної діяльності.	0,40
		2. Знання з основ управління персоналом.	0,23
		3. Знання культури ділового спілкування.	0,27
		4. Знання економічних термінів та понять, вміння пояснити їх зміст.	0,03
		5. Застосування знань для характеристики економічних проблем.	0,07
3.Діяльнісний	0.14	1. Уміння проводити переговори і укладати договори.	0,09
		2. Уміння раціонально використовувати фінанси.	0,04
		3. Уміння презентувати себе.	0,21
		4. Уміння співпрацювати у команді.	0,13
		5. Уміння планувати витрати.	0,12
		6. Уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки економічних проблем.	0,14
		7. Уміння аналізувати економічні ситуації і знаходити можливості підвищення їх ефективності.	0,13
		8. Уміння розставляти пріоритети для досягнення результату в економічній діяльності.	0,13
4.Особистісний	0.07	1. Здатність знаходити нестандартні способи вирішення проблем.	0,12
		2. Здатність до професійного самовдосконалення та самооцінки.	0,23
		3. Ініціативність.	0,11

совування на практиці, сформованості ціннісних орієнтацій й забезпечує здатність вирішувати задачі життєдіяльності в економічно розвиненому суспільстві зі знанням справи, зиском для себе та користю для інших людей. Перевагою розробленої кваліметричної моделі економічної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей порівняно з наявними методиками оцінювання рівня її сформованості є цілісне уявлення означеної компетентності як системи взаємопов'язаних складових (підсистем), що може вважатися своєрідним стандартом.

Один із перспективних напрямів подальших розвідок з означеної проблеми вбачаємо у здійсненні порівняльного аналізу структурних компонентів економічної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей з відповідними у вищій школі за кордоном.

Список використаних джерел:

1. Баранников К. А. Формирование экономической и бизнес компетенций учащихся учреждений среднего профессионального образования и их влияние на экономическую безопасность личности : дис ... канд. пед. наук : 13.00.01. Москва, 2009. 163 с.
2. Богоніс О. М. Формування економічної компетентності майбутніх молодших спеціалістів готельного та ресторанного сервісу в професійному коледжі: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2018. 322с.
3. Бурлаєнко, Т. Зміст і структура економічної компетентності майбутніх менеджерів освіти як необхідна вимога часу. Теорія та методика управління освітою. 2011. № 7. С.1-11. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_os_vit/v_7/2.pdf
4. Вітер С. Зміст і структура економічної компетентності молодших спеціалістів у контексті фахової підготовки. Молодь і ринок. 2012. № 11 (94). С. 130–135.
5. Завгородня А. І. Системоутворюючі категорії економічної компетентності. Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки. 2015. № 1(9). С. 113–118.
6. Дивак В. В. Удосконалення економічної компетентності керівників середньої освіти для ефективної діяльності загальноосвітніх навчальних закладів. Інформаційні технології і засоби навчання. Київ, 2008. № 1(5). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/142>.
7. Ковтун Г.І., Мартиненко О.В. До питання формування економічної компетентності учнів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2013. № 4. С.135-144.
8. Левчук Н.П. Теоретичні аспекти поетапного розвитку економічної компетентності фахівців неекономічних спеціальностей у вищій школі за кордоном.

- тентності офіцерів-прикордонників в умовах освітнього процесу закладу вищої освіти. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2019. Вип.3. URL: <http://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedvisnyk/article/view/6/5>
9. Морозова Г. М. Формирование экономической компетентности у студентов неэкономических специальностей вуза : автореферат дис ... канд. пед наук : 13.00.08. Челябинск, 2012. 25с.
 10. Отрощенко Л. С. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців зовнішньоекономічного профілю у вищій освіті Німеччини : монографія. Суми : ДВНЗ УАБС НБУ, 2009. 207 с.
 11. Падалка О. С., Шпак О. Т., Приступа В. В. Дидактико-математичні основи формування економічної компетентності: навчальний посібник. Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2011. 239 с.
 12. Пузиенко Ю.В. Формирование экономической компетентности студента : дис ... канд. пед наук : 13.00.01. Оренбург, 2007. 165 с.
 13. Саюк В. І. Розвиток економічної компетентності педагогічних працівників у системі підвищення кваліфікації. Вища освіта України. Київ, 2006. Т. 3. С. 511-520.
 14. Цільмак О. М. Складові структури компетентностей. Наука і освіта. 2009. № 12. С.128-134.
 15. Ющенко О.С. Економічна компетентність як складова соціальної компетентності особистості. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Умань, 2007. Ч. 2. С.245–250.

Transliteration of References:

1. Barannikov K. A. Formirovaniye ekonomicheskoy i biznes kompetentsiy uchashchikhsya ucherezheniy srednego professionalnogo obrazovaniya i ikh vliyaniye na ekonomicheskuyu bezopasnost lichnosti : dis ... kand. ped. nauk : 13.00.01. Moskva. 2009. 163 s.
2. Bohonis O.M. Formuvannya ekonomichnoi kompetentnosti maibutnikh molodshykh spetsialistiv hotelnoho ta restorannoho servisu v profesiinomu koledzhi : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. Kyiv, 2018. 322s.
3. Burlaienko T. I. Zmist i struktura ekonomichnoi kompetentnosti maibutnikh menezheriv osvity yak neobkhdna vymoha chasu. Teoriia ta metodyka upravlinnia osvitoiu. Kyiv, 2011. Vyp. 7. URL: <http://tme.umo.edu.ua/docs/7/2.pdf>.
4. Viter S. Zmist i struktura ekonomichnoi kompetentnosti molodshykh spetsialistiv u konteksti fakhovoi pidhotovky. Molod i rynek. 2012. № 11(94). S.130–135.
5. Zavhorodnia A. I. Systemoutvoriuiuchi katehorii ekonomichnoi kompetentnosti.

- Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu imeni Alfreda Nobelia. Seriia «Pedahohika i psykholohiia». Pedahohichni nauky. 2015. № 1(9). S. 113–118.
6. Dyvak V. V. (2008) Udoskonalennia ekonomichnoi kompetentnosti kerivnykiv serednoi osvity dlia efektyvnoi diialnosti zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv. Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia. Kyiv, № 1(5). URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/142>
 7. Kovtun H.I., Martynenko O.V. Do pytannia formuvannia ekonomichnoi kompetentnosti uchniv. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii. 2013. № 4. S.135-144.
 8. Levchuk N. P. Teoretichni aspekty poetapnoho rozvytku ekonomichnoi kompetentnosti ofitseriv-prykordonnykiv v umovakh osvitnoho protsesu zakladu vyshchoi osvity. Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. 2019. Vyp. 3. URL: <http://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedvisnyk>
 9. Morozova G. M. Formirovanie ekonomicheskoy kompetentnosti u studentov neekonomicheskikh spetsialnostey vuza : avtoreferat dis ... kand. ped nauk : 13.00.08. Chelyabinsk, 2012. 25s.
 10. Otroshchenko L. S. Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh fakhivtsiv zovnishnoekonomichnoho profilu u vyshchii osviti Nimechchyny : monohrafiia. Sumy, 2009. 207 s.
 11. Padalka O. S., Shpak O. T., Prystupa V. V. Dydaktyko-matematychni osnovy formuvannia ekonomichnoi kompetentnosti: navchalnyi posibnyk. Kyiv : Vydvo NPU im. M.P. Drahomanova, 2011. 239 s.
 12. Puzienko Ju. V. (2007) Formirovanie ekonomicheskoy kompetentnosti studenta: dis. kand. ped nauk : 13.00.01. Orenburg,. 165s.
 13. Saiuk V. I. Rozvytok ekonomichnoi kompetentnosti pedahohichnykh pratsivnykiv u systemi pidvyshchennia kvalifikatsii. Vyshcha osvita Ukrainy. Kyiv, 2006. T. 3. S. 511-520.
 14. Tsilmak O. M. Skladovi struktury kompetentnosti. Nauka i osvita. 2009. № 12. S.128-134.
 15. Iushchenko O. S. Ekonomichna kompetentnist yak skladova sotsialnoi kompetentnosti osobystosti. Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny. Uman, 2007. Ch. 2. S.245–250.

ANNENKOVA I.P.,

Doctor of Pedagogical Science, Associate Professor, Department of Pedagogy of Odessa I. I. Mechnikov National University, Odessa, Ukraine

E-mail: mexmat@te.net.ua

KUZNETSOVA N.V.,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Department of Pedagogy of Odessa I. I. Mechnikov National University, Odessa, Ukraine

E-mail: kuznetsova-nv@meta.ua

NAHORNА N.V.,

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Department of Pedagogy of Odessa I. I. Mechnikov National University, Odessa, Ukraine

E-mail: natasha130@ukr.net

QUALIMETRIC MODEL OF ECONOMIC EFFICIENCY OF FUTURE SPECIALISTS OF UNECONOMIC SPECIALTIES